

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONNTAG, den 12. JANUAR 1976 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0103 • Nr. 1.-2.

"Snižování napětí" znamená - koupit obilí z USA!

Art Buchwald

Pro sovětskou vládu to musí být asi pekelné — vysvětlit světu lidu, že musela koupit od Spojených států pšenici a kukuřici, protože nedosáhla splnění vlastních zemědělských plánů. Ale pokusit se o to možná musí. Tedy o to vysvětlení, že jo. A proto mi dovozte, abychom vás zavedli do jedné sovětské školy. Budeme zticha jako myšky a budeme sledovat školní vyučování — :

"Tak dobře, soudruzi žáci, soudružky žákyňe, dnes budeme hovořit o výživě. Která země je největším zemědělským výrobcem na světě?"

Celá třída odpovídá unisono: "Sovětský svaz, soudruhu učiteli!"

"Správně, velice správně! Takže můžeme přejít k diskusi o sputniku . . ."

Z lavic pípne hlásek: "Soudruhu učiteli, prosím!"

"No, copak chceš, soudruhu Ivane?"

"Soudruhu učiteli, já bych se vás hrozně rád zeptal na tohle: Sovětský svaz je největším zemědělským výrobcem na světě. Dobrá. Ale proč pak kupujeme pšenici a kukuřici a obilí v Americe?"

"To je dobře, že se ptáš, ty malý buržoázně-kontrarevoluční maoisto . . . Já vám to vysvětlím. My kupujeme ve Spojených státech pšenici a kukuřici a obilí jenom kvůli politice snižování napětí. Náš velký a prozíravý vůdce soudruh Brežněv zajišťuje světu mír tím, že odebírá od kapitalistických států jejich zemědělské přebytky, které my vlastně nepotřebujeme. Slova "snižování napětí" znamenají v angličtině "kupte obilí!"

"Soudruhu učiteli, ale jak to přijde, že Spojené státy mají přebytky v pěstování pšenice, kukuřice, obilí . . .?"

"To je proto, ty hlupáku, že Spojené státy nemají žádnou pětiletku, a tak jim tam roste všeho víc než lidí snědí. Samozřejmě, že i v Sovětském svazu roste obilí pro každého dost, ale tady se ničím neplýtvá. Naproti tomu kapitalisté pěstují pšenici a kukuřici kdy a jak se jim zachce a at' je potřebují či nepotřebují."

"Ale proč to dělají, soudruhu učiteli?"

"Furt ti to mám vysvětlovat! V Americe nemají Státní plánovací komisi, která by řekla zemědělcům: tolik a tolik musíte zasít kukuřice a tolik a tolik pšenice. V Sovětském svazu ví každý zemědělec, kolik má a kolik nemá zasít. Naši zemědělci prostě dodržují plány a proto nesklidí ani o metrák pšenice nebo kukuřice víc. A teď už si sedni a dej pokoj, votravo."

"Soudruhu učiteli, jestli to je teda tak, že Státní plánovací komise nařizuje sovětským zemědělcům, kolik obilí musejí zasít a sklídit, a oni sklídí dost obilí pro každého, copak děláme s tím americkým obilím?"

"My je sníme, ty trockisto! Stali jsme se spotřebiteli amerického obilí jen proto, a bychom Spojeným státům dokázali, že chceme tloustnout z jejich kapitalistických omylů! Ale teď bych už rád mluvil o sputnikovi!"

"Soudruhu učiteli . . ."

"Ivane, upozorňuji tě, že jestli se nepřestaneš ptát, budu tě muset poslat na KGB . . ."

"Soudruhu učiteli . . . ale já bych se ještě rád zeptal něco za svou maminku . . ."

"Na co se chceš zeptat za svou matku . . ."

"Vy tvrdíte, že máme obilí dost, ale ona mi ráno řekla, že nikde nesehnala chleba a tak mi nemůže dát nic s sebou k snědku . . ."

"To je přece holý nesmysl, že tvá, zrovna tvá matka nesehnala chleba. V Sovětském svazu byly všechny plány zemědělské výroby splněny! Ale to si hnedověříme! At' zvedne ruku každý, komu matka dnes řekla, že nesehnala chleba . . . Vy holoto, vy blázní, hned ty ruce dolů! Copak chcete, a bychom se všichni dostali do kriminálu?"

NAJÍT CESTU!

Je těžko říci, z čeho se rodí legendy. Pravděpodobně z nezbytné nutnosti legend. Z úsilí přesvědčit sebe samé, že existuje jakýsi morální řád a systém hodnot, jehož jsme částí. Že je to — spravedlnost. Spravedlnost nebo úradek Boží, a že právě tato spravedlnost, či úradek Boží, musí posléze nabytí vrchu.

Ouha.

Na počátku každé z pověstí o těch udatných a báječných klucích v Blaníku je především lidská touha po spravedlnosti, které není obecně vzato nikdy příliš mnoho. Tedy touha, nikoli nějaká vyšší a všeuplatňující se moc, vedená spravedlností abstraktního typu. Takové spravedlnosti, aspoň v naší moderní historii, lze říci, není.

Na počátku každé legendy je především víra ve spravedlnost, touha po okamžité úlevě duše, odkazem na legendu. Naděje na cosi naě má náš protivník, kolokviálně řečeno, krátký tričko. Pokud jde o Blanické rytíře a jejich fyzický zásah do běhu věcí československých, tedy s těmi si zajisté Ústřední výbor představitelů bojového předvoje dělnictva, rolnictva a pracující inteligence hlavu příliš neláme. Pokud jde o morální význam legendy, tedy je tomu už pro zmíněný ÚV poněkud jinak. Dokonce i případ Blanických rytířů.

Jde-li o osobnost presidenta Masaryka a jeho morální vliv na myšlení československých lidí, tedy s tím si budou českoslovenští komunisté lámat hlavinku tak dlouho, dokud jim vůbec bude dáno lámat si ji s něčím.

Jsme tázání na hlas generace. Jsme tázání na názor těch, jejichž život se už nekryje s životem Tomáše Garrigua

Masaryka. Váháme. Co je generace. Václav Černý ji kdysi definoval jako seskupení osob (bludné seskupení). Přesněji 12012 lidí. Tato družina se skládá z 12 osob chytrých a 12000 indolentů se zjevnými sklony k vlastnostem ještě o mnoho horším než je pouhá indolence.

Ale ani těch 12000 indolentů, ani těch 12 moudrých, se ne-

může vyhnout tomu, aby do svých životů nevnesli touhu po spravedlnosti. Po takové spravedlnosti, kterou by mohli přijmout za svou. A to i tenkrát, jestliže je jejich život po stránce technické relativně pohodlný. Velice rádo se, 12 moudrých i 12000 je následujících indolentů, připojí do proudu sympatií s

JAN BENEŠ

čím si na co má spravedlnost momentálně platná, ale pocitům spravedlnosti odporující, tak řečeno krátké tričko. Řečeno kolokviálně.

Dnes, téměř čtyřicet let od smrti T. G. M. a třicet let od chvíle, kdy s příchodem Rudé armády opouštěla Československo naděje na demokracii, tedy s odstupem tohoto času je třeba říci, že to byla osoba T. G. Masaryka, díky které měli komunisté v Československu opravdovou šanci stát se zástupci svého lidu, (Pokrač. na str. 2.)

QUO VADIS SVOBODNÝ SVĚTE?

Po odchodu portugalské administrativy z Angoly se ujali svobodní černí obyvatelé vlády. Během několika hodin se Angola rozdělila na dva tábory. Jeden, ovládající město Luandu a jeho přístav — hnutí MPLA, podporované ideologicky a materiálně Sověty. Proti němu — dvě hnutí, FNLA a UNITA zastupující většinu angolského obyvatelstva a kontrolující většinu území Angoly. Zále-

"Ale co tedy mám říci své mamince, soudruhu učiteli?" "Odpověz jí podobně jako odpověděla žena našeho velikého vůdce Lenina lidem, kteří si ji stěžovali, že není k dostání chleba . . ."

"No, co jim řekla, soudruhu učiteli?"

"To je jednoduché. Řekla jim prostě a moudře: Jezte koláče!"

(Uveřejněno v Herald Tribune).

žitost nikoliv neznámá pro toho, kdo zná vztahy mezi rozdílnými africkými kmeny, které se dovedou nenávidět až za hrob. V prvních týdnech bylo zřejmé, že vůle většiny Angolanů se prosadí a jednotky UNITA a FNLA nebezpečně obklíčovaly Luandu a její obránce z MPLA. Sovětský svaz však promluvil. Tentokrát nikoliv mírovými hesly, ale pořádnými dodávkami nejmodernějších zbraní, počínaje vrhači raket a konče tanky a proudovými letadly MIG 21.

Lze již dnes domyslet, jaká situace by vyvstala, pakliže by se komunistům z MPLA podařilo uchopit moc v Angole.

Poslední výspa západního světa na jihu Afriky, Jihoafrická republika, bude obklíčena a naprosto izolována svými severními sousedy, z větší části ovládanými Sovětským svazem.

Možnosti smírného řešení sousedských vztahů mezi zeměmi v jižní části afrického kontinentu se stanou patrně mnohem těžší a problematičtější, protože Sovětský svaz nedovolí svým černým vasalům z Mozambiku a Angoly vyvíjet vlastní iniciativu ve snaze smírné a přátelsky vyřešit společné problémy s Jižní Afrikou a Rhodesií. Naopak, bude zřejmě stále více tlačit vlády Mozambiku a Angoly k teroristickým akcím či otevřenému konfliktu vůči Jižní Africe, Jihozápadní Africe a Rhodesii.

Dalším a neméně důležitým aspektem bude takřka kompletní sovětská kontrola Indického oceánu, zabezpečená strategickými přístavy Lorenzo Marquez a Luandou, kde si Sověti bezpochyby vynutí přednostní práva pro kotvení svých válečných plavidel, kterými se již dnes (Pokrač. na str. 6.)

O ČESKOSLOVENSKU

Rozsáhlé škody

byly i na československém území způsobeny vichřicemi v prvních lednových dnech. Vítr v Praze dosahoval až 112 km v hodině, v Ruzyni dokonce 130 km a na Sněžce plných 180 km v hodině. Bilance škod byla neveselá: stržené vedení vysokého napětí, stožáry elektrického vedení, troleje na železničních tratích, spadlými stromy zatrasené koleje a silnice, přerušení telefonního spojení a dodávek elektrického proudu a další nepříjemnosti. Nebyly hlášeny ztráty na životech ani vážná zranění.

Tradice sklářů

Zajímavé poznatky o někdejší sklářské osadě v oblasti Karlovy Hutě a Bedřichova na Jablonecku přinesl právě skončený archeologický výzkum. Mezi nalezenými předměty je dosud neznámé a neobjevené sklo užité k denní potřeby, zejména nápojové skleničky a kalíšky. Dále elegantní voňavkové flakóny a lékárenské lahvičky, skleněné knoflíky, lustrůvá ramena a ověsky, sklička ke kapesním hodinkám i nástroje a nářadí sklářského řemesla. Zajímavým nálezem je zbytek pivního korbetu s letopočtem 1764.

K Novému roku

Televizní středisko v Praze na Kavčích horách začalo vysílat barevně. Zatím pracuje barevně jedno ze studií na ploše třista čtverečních metrů. Bylo zařízeno barevnou televizní studiovou technikou československé výroby. Novou barevnou kameru vyvinuli a vyrobili pracovníci Výzkumného ústavu rozhlasu a televize a podniku Tesla Rad ospoj.

Hezký nápad

Při slavnostním koncertu České filharmonie v Domě umělců čtvrtého ledna byla přímo na místě otevřena zvláštní přepážka poštovního úřadu Praha I, která opatřovala podané zásilky příležitostným slavnostním razítkem: 80 let České filharmonie — Praha — 4. leden 1975.

Vlastní

symfonické těleso mají poprvé v historii Jižní Čechy. Prvního ledna zahájil svou činnost Jihočeský symfonický orchestr v Českých Budějovicích.

HRDINA NEUMÍRÁ

Před sedmi lety, čtvrtého ledna, obětoval Jan Palach svůj mladý život na protest proti okupaci Československa Moskvou. Před časem dala vláda zlikvidovat jeho hrob na Olšanech. Nikdo však nemůže zadusit plamínek úcty k hrdinovi, který čeští a slovenští lidé nosí ve svém srdci...

Interprogram

Je novinka čs. rozhlasu. Jde o zpravodajskohudební vysílání, které si mohou zahraniční návštěvníci ČSSR poslechnout vždy dopoledne v němčině, angličtině a francouzštině. Interprogram přináší zprávy, komentáře, rozhovory a poznámky o životě v Československu a současně komentuje události ve světě. Toto jednostranné propagační vysílání (od května bude také v ruštině) je šířeno v oblasti Prahy, krkonošské rekreační oblasti, oblasti západočeských lázní a Vysokých Tater.

34 let uplynulo

od smrti skladatele Jar. Ježka a současně 70 let od jeho narození. U Ježkova hrobu se v poslední prosincový den konala malá pietní slavnost, na které promluvil dr. Václav Holzknecht.

ČSSR-Irsko

Od konce prosince, kdy bylo příslušné prohlášení podepsáno v New Yorku u OSN, mají Československo a Irská republika diplomatické styky na úrovni velvyslanců.

Po čtyřleté přestávce

znovu jezdí lanovka na Ještěd. Na novém zařízení je použito nejnovější techniky, přičemž některé prvky jsou československými patenty. Provoz je živý: lidé si jezdí prohlédnout televizní vysílání na Ještědu.

Mnoho cenných přírůstků

přinesl loňský rok pražské zoologické zahrádě. Poprvé se podařilo odchovat dva černé levharty a dvě vzácné hyeny čabrakové, vzácným přírůstkem je i červená rajka z Nové Guineje. Přibyl párek antilop-bulovců, narodilo se šest tygrů sibiřských a tři sumatránské a dvě oblíbené gorilly dostaly společníka Jimmyho. Pražská zoo oslaví letos 45 let svého trvání.

NAJÍT CESTU! . . .

(Pokrač. ze str. 1.)

— anebo pouhými nástroji cizí moci a cizího násilí na vlastním národě. Určit hranici generace lze jen částečně. Předěl jistě tvoří a bude tvořit (nemluvíme o tom nakolik zasloužený) pocit, zda se jedná o generaci, která ještě v demokracii žila a chutnala život, anebo ne. Zda se jedná o generaci, která demokracii vyměnila za obojek s nápisem lidová demokracie (opět pomineme nakolik tak činila dobrovolně a nakolik ne) anebo o generaci, která teprve musila hledat poznání věcí protože byla vystavena permanentní indoktrinaci a desinformaci. Ta poslední generace už neuvědla do života žádné násilí, ale musela projít mnohým. Neměla naději na žádné vítězství, a přece se chtěla pokusit, ne-li o boj, tedy aspoň o vzdor. A musila si dát líbit hořkost mnoha porážek, o které se nezasloužila. Co proto generaci znamená Masaryk? Pokusme se to stanovit.

Odkaz? Slovo, jaké nemáme tuze rádi. Vědomí, že zde bylo jakýchsi pomníků a tyto pomníky že byly za nocí bourány. Vulgární útoky v novinách, i osočování tak zvaně vědecké. Zde lze pojem Masaryk smyslovat velice náročně s pojmem Bůh.

Vhodně instruovaný, vcelku možná i osobně nešťastný učitel předstoupí před žactvo v první obecné a prohlásí:

“Děti, Bůh není. Pamatujte si to!”

Dítka chvíli rozpačitě hledí jedno na druhé, potom zvedne ručičku Pepíček Nováků a otázka se:

“Prosim, soudruhu učiteli, co je to Bůh?”

Po čase překvapená inspekce z kraje zjistí, že dítka mají rozsáhlé náboženské vědomosti. Na hlavu nešťastného (ted' už docela určité) pedagoga šine se soudružské uhlí žhavé.

Podobně je tomu v případě Tomáše G. Masaryka. Vždy se najde někdo s charakterem a vírou, kdo dokáže předat vzkaz o spravedlnosti vyššího typu. O morálce pochopitelnější lidské touze po spravedlnosti. Legenda je 10% skutečnosti a 90% nadsázky, hovoříme-li o legendě v jejím encyklopedickém

pojmu. V případě svědectví o Masarykovi je tomu v poměru poněkud obráceném. 90% skutečnosti a 10% nadsázky.

Komunisté Masarykovi nejprve velice zlořečili, vydali dokonce kdysi v letech První republiky brožuru “Lenin — ne Masaryk” (nikdy se ji nepokusili přetisknout), pak se horlivě hlásili k jeho odkazu. Vrátili se k původnímu stanovisku, opět se připojili k národním citům v roce pětáctýřicátém. Dostali se k moci, a jak se mezera mezi nimi a národem zvětšovala, zvětšovalo se i jejich úsilí učiniti z Masaryka cosi na způsob Lochnesské nestvůry. Slyšeli jsme politruka československé armády a učitele v československé škole, hovořili o jakési době, kterou nazývali “Hrůzovláda presidenta Masaryka.”

Zapomněli na odvěký lidský smysl a touhu po spravedlnosti.

Za dobu, kdy republiku vedl T. G. Masaryk bylo odsouzeno k smrti a tímto trestem také potrestáno na šest osob. Všichni za zločin vraždy. Je to méně než jedna osoba na rok.

Za prvních pět let vlády ko-

ci více než 260 osob. Nikoli munismu zemřelo na šibeniza vraždu.

Lze nalézt projevy či záznamy projevů vysokých komunistických činitelů, kteří hovoří o T. G. Masarykovi v superlativěch. Lze nalézt projev téhož činitele ve smyslu přesně opačném.

Špatně, tuze špatně pro činitele, neboť dvanáct moudrých, i dvanáct tisíc indolentů z nastupující generace má jakýsi smysl pro spravedlnost. Obrátí ho automaticky proti činiteli. Obrátí ho i proti ideám, které činitel reprezentuje.

Byl to Masaryk, ke kterému se komunisté hlásili, když usilovali o sympatie národa, a byli by mohli dokonce možná vyhrát i zápas o duši národa, kdyby se k němu byli přihlásili trvale. Když se mocenská loď funkcionářů parťaje kolébala na vlnách “obrody” roku 1968, neváhali představitelé ÚV KSČ ani okamžik kam si zajít pro lidovou podporu. Šli položit květiny do Lán. Příklad pro jednu další generaci.

Jsmo-li závislí na přáních z Moskvy, nemůžeme se ovšem viditelně už hlásit k něčemu, co je, rovněž viditelně, nás

(Pokrač. na str. 5.)

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávání Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci EL do Frankfurtu nad Mohanem a expedici a administraci do Švýcarska.

Adresa evropské redakce: EL, D-6 Frankfurt/M 70, Postfach 70 0103.

Adresa evropské administrace a expedice: Galerie Krause, Tumbelenstr. 37, CH-8330 Pfäffikon-ZH, Schweiz.

Platit můžete:

- bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 64 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräbstr. 85, Připíšte účel platby: EL

- červenou poštovní poukázku (z ciziny mezinárodní) na adresu: EL, 6 Ffm 70, Postfach 70 0103 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postscheckkonto 3281 90 — 608, Postscheckamt Frankfurt.

- v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou “Zahlkarte” (čistou obdržíte zdarma na každém pošt. úřadě) a vyplníte ve všech dílech; nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postscheckkonta 3281 90-608, Postscheckamt Frankfurt/M a adresu EL, 6 Ffm 70, Postfach 70 0103.

- ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 80 — 898 s udáním “z. G. Americké listy”

- převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. Obstrass, 8033 Zürich s poznámkou “z. G. Americké listy P5-622 '890”.

Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 46, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11.50

ve Švýcarsku ročně SFr. 50.00, pololetně SFr. 25.00, čtvrtletně SFr. 13.00

v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

ZAJÍMATE SE O DENÍ V ČESKOSLOVENSKU?

ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné jazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly bodné místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud hřvalé vlasti hostejný, stanete se čtenáři Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:

EVROPSKÉ LISTY,

FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254
Přihlašuji se za odběratele “Evropských Listů” a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo nře-počet v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:

Adresa:

Americké listy/Evropské listy EL. Vydává a tiskne Universum Sokol Publication, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861, U.S.A. Tel.: 826-1998. Vedoucí redaktor: J. Martinek. • Redakce v Evropě: Evropské listy EL, D-6 Frankfurt/M. Postfach 70 0103, Bundesrepublik Deutschland. — Redaktor: Václav Hora. • Vychází každý týden s výjimkou dovolené. • Nevyžádané rukopisy se nevracují. Veškerá tisková práva vyhrazena.

O AMERICE

Ferdinand Peroutka

Socha Svobody v newyorském přístavu není mluvenlivá, má pod sebou text: do této země se uchylte vy, kdo doma jste ubozí, chudí, utištění, zneuznávaní a pronásledováni. Tím Amerika vstoupila do vědomí a fantazie lidstva. Nejdříve přicházeli jedinci, pak skupiny, pak celý příval. Dostojevský asi nic opravdového nevěděl o Americe. Ale i on v krátkém, netrpělivém doslovu poslal jednu ze svých slavných románových postav, aby zahájila nový život v Americe.

Historie Ameriky je historií textu na Soše Svobody. Splnil se "Americký sen"? A nachází Amerika dosti klidných a slušných pozorovatelů a kritiků, nebo se nad ní — více než nad kteroukoli jinou zemí — vybičují všechny četné vášně rozčileného světa?

Po celou známou historii státy vznikaly a žily jako sídla jedné rasy, jedné národnosti nebo jako společenství těch, kdo spolu od nepaměti žili na jednom místě, znali se dokonale navzájem, měli stejné zkušenosti a následkem toho měli i přibližně stejné názory a city. Je to vysvětlitelné: mezinárodní komunikace nebyly vybudovány, bylo nemožným podnikem cestovat z jedné země do druhé. Goethe uctíval Napoleona, ale dozvěděl se o jeho smrti teprve za několik měsíců. Žádný stát se neskládal z lidí, kteří by cestovali jeden tisíc nebo několik tisíc mil, aby se stali občany státu, jež si po uvážení zvolili. Poprvé se tak stalo, až když Amerika vstoupila do počtu států. Jako v jiných věcech, také v této Amerika funguje jako laboratoř světa. Přírodním následkem textu na Soše Svobody Amerika je jediný velký nenárodní, nadnárodní stát světa. Odvážně se skládá ze stále přicházejících přistěhovalců, kteří s sebou přinášejí tradice, zkušenosti a city nejrozmanitější. Znovu a znovu jim Amerika otvírá svou náruč a vždy zno-

vu očekává, že se spolu sžijí a vytvoří jednotu nebývalého druhu. Vedle sebe tu žijí někdejší anglosaští zakladatelé státu a kvapem rostoucí spousta členů barevných národů. Němci, Skandinávci a židovští emigranti z Polska a Ruska. Španěl a Rus a Koreánek. Arab a sionista. Čech a Číňan. Nad tím by se potěšil filosof Friedrich Nietzsche, jenž v smíšení ras spatřoval povinný cíl historie. Některým jiným však čas od času připadá, že výsledky ještě jsou v laboratorním stadiu. Amerika má problémy, pozorně sledované jejími nepřáteli i přáteli.

Jak existuje, Amerika je živým obrazem toho, čím je osídlena tato zeměkoule. Je federací národností a ras. Představuje "lidskou národnost", je-li možno tak říci. Instituce Spojených národů byla vytvořena, aby politicky zastupovala, co Amerika zastupuje složením svého obyvatelstva: všechny rasy a národy světa. Mohlo se snad očekávat, že stejně bude cítit se stejným, a že Spojené národy a Amerika navážou přirozené a vřelé přátelství. Tím spíše, že bez naléhání Ameriky by snad Spojených národů nebylo. Sovětské Rusko se připojilo k založení této instituce s velmi chladnou myslí, z politické kalkulace, která se zdála nezbytná v psychologickém ovzduší po konci druhé světové války.

Brzy shledalo, že Magna Charta, usnesené zásady Spojených národů mu překážely, hlavně když si podrobovalo menší okolní státy. Amerika naopak očekávala, že nastane splnutí duší, a že vždy bude se moci s důvěrou dovolat "mínění světa", soustředěného ve Spojených národech. Přišlo to jinak, dokonce zcela jinak. Kotel světové politiky vře svým nepředepsaným způsobem. Bylo to hlavně přičiněním Ameriky, že nové africké státy nabyly členstvím ve Spojených národech důležitosti, o jaké se jim nikdy nezdálo.

Ale naslouchají svým vlastním domácím bohům, a Amerika se ve Spojených národech brzy ocitla v postavení trvalé menšiny. Začala být pokládána za toho, na kom je, aby snímal hříchy světa. V určitých ohledech situace se tak vyhranila, že je na místě i otázka, zda Spojené národy se nestaly nástrojem boje proti bílé rase. Zde africké a asijské národy vytvořily bojovnou většinu, která se nezajímá o historické pravdy, nýbrž o to, kdo ještě má moc, jež jim překáží. Byly evropské státy, které měly imperia — už je nemají. Těm se dostává jakési shovívavosti. Bylo jim odpuštěno, když oslábly a ztratily své role ve velmocenské politice. Kritika se obrací proti Americe, která nikdy imperium neměla a nikdy příznivcem imperia nebyla. Amerika se učí snášet tuto křivdu a, jestliže v tom dost rychle nepokračuje, nalézá mnohé karatele. Na druhé straně Anglie ještě neodpustila úplně, že v těch mezích, jež jí ukládalo přátelství a spojení, Amerika naléhala na likvidaci britského imperia. Byla někdy věrnější svým zásadám než svým spojencům. Roku 1956 Francie a Anglie vyslaly vojsko, aby se zmocnilo Suezského průplavu. Rozhodná opozice Ameriky proti tomu způsobila, že podnik byl už v samých začátcích opuštěn. Ani to nebylo Americe ve Francii a Anglii ještě zcela promínuto, ale zároveň ani to Americe neprospělo v očích Třetího světa — jež jsou na ni upřeny.

Vratme se k vnitřní americké scéně. Vynikající americký novinář napsal článek, v němž předpověděl, co v americké politice se stane příštího roku. Citoval, co se stalo roku 1852, 1868 a 1882, z toho vyvodil závěry, co se v Americe stane roku 1976. Považujeme za možné, že ti, kdo nejsou vynikajícími americkými novináři a jsou ovšem daleko neznalejší ve věcech amerických, přece se snad odváží podívat se takové předpovědi na takovém základě a budou ji mít za nehodnou důvěry. Snad budou kritizovat vynikajícího amerického novináře za to, co všechno ze svých výpočtů vynechal: radikální změnu v celkovém duchu doby i radikální změnu ve složení amerického obyvatelstva. Je na místě několik poznámek o tom, jak časy se mění. Žádná jiná země neprodělává tak rychlou změnu jako Amerika prodělává pod vlivem nové a nové imigrace. A nebývají to imigranti pokorní, sotva se rozhlédnou už se posmívají starším osadníkům a sebe, ne je považují za pravou Ameriku. Jistý spisovatel

Rusko a PEN

Před časem jsme přinesli podrobný referát z nedávného čtyřicátého zasedání Mezinárodní organizace spisovatelů — PEN. Vracíme se teď k tomuto zasedání, vlastně k celému PEN v souvislosti s tím, že jsme do konce roku marně čekali, zda na OSN a UNESCO bude přece jen vyslyšen návrh PEN-Clubu z loňského dubna z Paříže, aby byl rok 1976 vyhlášen Mezinárodním rokem pro amnestii vězňů spisovatelů . . .

O situaci spisovatelů v SSSR hovořil na 40. zasedání ve Vídni neoficiální sovětský zástupce (SSSR není členem PEN-u a pozvání na jeho zasedání tradičně odmítá) spisovatel Viktor Nekrasov, (v Československu dobře známý pozoruhodnou — to i přes cenzuru — knihou "V stalingradských zákopech" líčící válku bez příkras). Nedávno mu byl povolen odjezd z SSSR a dnes žije v Paříži. (Další spisovatel-emigrant Vladimír Maximov měl již po druhé smůlu se svým sovětským cestovním pasem, v listopadu nesměl jet do Kodaně na Sacharovův tribunál, neboť pas má už prošlou platnost a pak zase nedostal od rakouského konzulátu v Mnichově vízum. Maximovovi bylo nedávno oficiálně odháno sovětské občanství, příslušný dekret však Kosygin podepsal již v lednu.)

Viktor Nekrasov hovořil ve Vídni i o tradičně těžkém osudu ruské literatury. Spisovatelé v SSSR se musí nejen zabývat literaturou, ale také

circusovým uměním, kvůli cenzuře musí umět žonglovat a tančit na provaze. Mezi tančícími na laně jmenoval např. Vladimíra Kornilova (jeho román "Bez ramenou a bez nohou" napsaný před deseti léty a mnohem později propašovaný v mikrofilmech na Západ vyšel v časopise Kontinent. Líčí v něm příběh sedmnáctiletého chlapce dva měsíce po válce) a Georgije Vladimova. Tomu v německém nakl. Scherz právě vychází pozoruhodná kniha "Historie o věrném psu Ruslanovi", která byla původně v době svého vzniku 1963-1965 připisovaná omylem Solženicynovi. Po Stalinově smrti jsou strážní psi z likvidova-

ného pracovního tábora darování vesničanům. Psi však nemohou zapomenout na svůj výcvik, jedna skupina unikne a zůstává v blízkosti nádraží, kde byli dříve nasazeni k hlídání nových vězeňských transportů. Jednoho dne přijdou vlakem dobrovolníci na novou stavbu kombinátu a před nádražím se formují v kolonu. Psi jsou přesvědčeni, že jde o vězně a seskupují se těsně kolem průvodu. Na prvního dělníka, který chce z kolony vystoupit se společně vrhají, tak jak tomu byli vycvičeni . . .

vložil do úst Sokratových tato slova: "Žena je jako pochodeň, kdo měl o svatební noci její světlo, musí mít i její čoud." Tak bývá i s jinými lidskými záležitostmi. Amerika v davech přijímá ubohé, utištěné a ulekávané světa a byl by div, kdyby nebyl i čoud. Jako příklad: s ubohými a utištěnými dostavili se kdysi i Mafiosi a zkušeni teroristi z polských židovských ghet, jejichž přítomnost v letech třicátých byla tak viditelná.

Od samého počátku Amerika žila a udržovala se imigrací, ale něco se nedávno změnilo: tempo, jímž různé emigrace za sebou přicházejí. V devatenáctém století dvě velké vystěhovecké vlny přišly do Ameriky: irská a italská. Byly od sebe odděleny několika desetiletími. Když jedni se už asimilovali, přišli druzí, a klidně začala také jejich asimilace. Dvě světové války, a dvě zlé diktatury v Evropě způsobily, že tento dotud spořádaný proces byl zalit davy, jež přicházely ze svých různých zemí. Je mnohem méně času na pomalý proces asimilace, je-li vůbec. A existuje imigrace ilegální, těch, kteří se tím nebo oním

způsobem dostali z Latinské Ameriky přes hranice Spojených států. Počet je úžasný. Půldruhého milionu je jich v okolí New Yorku, dohromady osm milionů od západu k východu Ameriky. Nemají nejmenší souvislosti s americkými tradicemi, přišli s jedinou ideou: "za zelenějšími pastvinami". Není ani možno, aby jejich tichý a nutně lživý nátlak nepůsobil na nervovou soustavu země. Jsou Američané, jimž nad tím vším se točí hlava. Chtěli by udělat několik kroků zpět z této pestrosti a žijí v náladě, jež kdysi byla vyjádřena titulem románu "Vratte mi valčík". Avšak pohyb a volnost zdají se být nevyhleditelným principem Ameriky. Zeldá, žena amerického spisovatele Fitzgeralda, napsala ve svých mladších letech: "Nenávidím pokoj, ve kterém není otevřený kufr. Vypadá to tak trvale." Ale napsala po smrti Fitzgeraldově: "Trápím se nad tím, že žil a zemřel v pokojích, kde bylo tolik kufrů."

Dva principy, změna a stálost, zápasí v mysli amerických jedinců i celé americké společnosti.

(Dokončíme.)

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

Objednávky: GALERIE KRAUSE,

Tumbelenstrasse 37, CH-8330 Pfäffikon-ZH

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků)

Přikládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

NSR-NDR

Zástupci obou německých států podepsali ve východním Berlíně dohodu o tranzitní dopravě mezi Západním Německem a západním Berlínem, ale dvoustranná jednání o dohodách v politicky tak citlivých oblastech jako kulturní výměna, právní pomoc a vědecko-technická spolupráce neskončila ani po dvou letech. Příprava dopravní dohody trvala 9 měsíců. Dohoda platí 4 roky a předpokládá výdaje ve výši asi dvou miliard západoněmeckých marek, z čehož zaplatí obrovskou většinu spolková republika: 1 miliardu 600 milionů marek za užívání silnic a železničních tratí přes východoněmecké území. Částka nahrazuje také poplatky za víza a jiné dávky cestujících a přepravců. Pausální úhrada zabráňuje na hraničních přechodech zdlouhavým kontrolám cestujících a vozidel.

Proti průměru minulých let je však o 70 procent vyšší. Bonnská vláda čelí domácí kritice dohody konstatováním, že vyšší náklady jsou opodstatněny prudkým vzestupem objemu tranzitní dopravy v minulých letech. Například jen počet cestujících na silnicích a tratích do Západního Berlína stoupl od roku 1971 ze 7 a půl na více než 13 milionů. Opozice se především táže, zda východní Německo splní smluvní závazky a použije finanční prostředky k přestavbě a modernizaci dopravních spojů a nikoli k doplnění zásob

Mezinárodní přehled

tvrdých valut, kterých se NDR nedostává. 330 milionů marek bude stát přestavba dálnice z Berlína do Helnhedtu, dalších 45 milionů marek rozšíření berlínské okružní dálnice. Práce provede NDR, ale téměř dvě třetiny stavebních nákladů uhradí Západní Německo.

NELIBOST

Vztahy mezi Sovětským svazem a francouzskými komunisty se v poslední době zhoršily. Příčinu k tomu zavedl tiskový orgán francouzské komunistické strany L'Humanité, svým stanoviskem k dokumentárnímu filmu, který vysílala francouzská televize o poměrech v jednom baltickém pracovním táboře. Moskevská Pravda se nad komentářem L'Humanité pozastavila. 6 dní po jeho uveřejnění se pohoršila nad tím, že L'Humanité, místo aby film zatratila jako umělé vyrobený produkt antisovietismu a antikomunismu, položila otázku, zda-li snad snímky přece jen nejsou autentické. Je prý politováníhodné, že ve francouzských levicových kruzích se vyskytují lidé, kteří vědomě nebo nevědomě protisovětské akce podporují. Moskevská Pravda sice nikoho nejmenovala, ale zřejmě mířila přímo na vůdce francouzské komunistické strany, což se dosud nikdy nestalo.

SVĚRÁZNÉ RUMUNSKO

Rumunské Velké Národní shromáždění přijalo výzvu k parlamentům všech zemí — které se zúčastnily konference o evropské bezpečnosti a spolupráci. Ve výzvě se naléhá na zvýšené společné úsilí v zájmu vytvoření podmínek pro zabezpečení trvalého míru a co nejširší kooperace na ngšem kontinentě, čímž se v jistém smyslu konstatuje, že se v celkovém evropském vývoji od podepsání závěrečných dokumentů v Helsinkách loni v létě příliš mnoho nepohnulo. Konkrétně je Rumunsko znepokojeno takzvanými zbrojními závody. Vyplývá to z projevu, který pronesl prezident a generální tajemník Ceausescu ve Velkém Národním shromáždění, kde si stěžoval, že situace nutí i Rumunsko k ohromným zbrojním výdajům, což se promítá nepříznivě do hospodářské i sociální oblasti a vytváří umělé pře-hrady na poli vědeckého a technologického rozvoje. Prohlásil, že by mělo nejdříve dojít k jakémusi zmrazení všech vojenských rozpočtů a pak k jejich snižování. Přitom připomněl návrh Rumunska ve Spojených národech na globální desetiprocentní snížení vojenských výdajů v tomto roce. Ceausescu dále zdůraznil, že Rumunsko je pro likvidaci všech vojenských základů na cizích územích, pro evakuaci všech jednotek z území jiného státu, pro zřeknutí se cvičení v blízkosti hranic či na území jiných států a pro zastavení všech jiných demon-strací síly. Existenci vojenských bloků označil rumunský předák za anachronismus, který je neslučitelný s programem uvolňování napětí a upevňování mezinárodní spolupráce. Ceausescu hovořil o přátelské spolupráci s armádami všech socialistických zemí — tedy i těch, které nepatří k východoevropskému společenství —, jakož i s armádami jiných přátelských států, které — jak Ceausescu řekl — sledují politiku nezávislosti a úcty k právu každé země rozhodovat samostatně o svém osudu.

Pokud jde o chystanou konferenci evropských komunistických stran, v projevu nejvyššího představitele Rumunska se znovu objevily formule, které jsou příznačné pro autonomní křídlo v mezinárodním komunistickém hnutí. Ceausescu prohlásil, že je žádoucí, aby chystaná konference měla demokratický charakter a nevedla k žádným usnesením, jež by zavazovala účastníky k určité politice. Rumunský předák také pravil, že už neexistují podmínky pro působení řídi-

cího střediska v mezinárodním komunistickém hnutí a že je nutno vytvářet novou jednotu na základě práva každé strany na vlastní politickou linii.

BRITÁNIE A EXPORT

Jak chce labouristická vláda povzbudit vývoz? Tím, že zaručí vývozcům finanční prostředky, aby mohli zaplatit předem zboží, jehož výroba potrvá déle než rok. Ministr obchodu Peter Shore ohlásil plán den poté, co Wilsonův kabinet informoval veřejnost, že požádal východoevropské země, aby v zájmu spolupráce omezily vývoz oděvů, textilií a obuvi do Británie. Britové tím chtějí lépe chránit domácí průmysl před dovozem lacíného zboží z Československa, Maďarska, Polska a Rumunska. Na textilie a obuv připadá například přes 18 procent celého československého vývozu do Británie, ale nejvíce bude křem Londýna postiženo Rumunsko. Východoevropské státy už dobrovolně omezily vývoz pánské obuvi, ale Britové nyní chtějí, aby omezily vůči loňskému roku o 5 až 10 procent také vývoz dámských a dětských bot. Poukazují přitom na skutečnost, že různá omezení již zasáhla oděvní a textilní průmysl Řecka, Turecka, Portugalska — a v celé oblasti evropského společného trhu především vývozce Hongkongu, Jižní Koreje a Tchajvanu daleko více, než průmysl východoevropský. Británie je vystavena prudkému inflačnímu tlaku. V minulých 18-ti měsících musel průmysl uzavřít tarifní dohody o podstatném zvýšení mezd, takže třeba košile britské výroby je nyní až třikrát dražší než polská. Přitom britští producenti marně poukazují na jakost svého zboží. V hospodářsky neutěšené době myslí jejich zákazníci nejprve na cenu, až později na výrobní šiték nebo záruku jakosti.

TEMNÁ RUS

V hlavním městě Litvy Vilně byl na sedm let pracovního odsouzen jeden z předních disidentů Sergej Kovaljov, biolog a redaktor samizdatového katolického časopisu v Litvě. Kovaljov uveřejnil řadu dokladů o útlaku církve v SSSR a také ilegálně rozšiřoval Solženicynův Gulag. Na povolení vstupu do soudní síně marně čekal — jako obvykle — Andrej Sacharov. Úřady záměrně inscenovaly proces se Sergejem Kovaljovem v době, kdy byla ruskému disidentovi čísla jedna udělena Nobelova cena míru.

VČERA, DNES - A ZÍTRA?

V situaci, kdy za dělníkovu rozporné postavení v socialistické společnosti vlastně odpovědnost "převzali" právě komunisté, obracejí se ovšem tyto rysy dělnické mentality často proti jejich politice, a jejich straně. Kdyby někdo sbíral tzv. "protistátní" či "antikomunistické" výroky v různých prostředích socialistické společnosti, sotva by našel vděčnější místa než jsou právě závodní kantýny, dělnické autobusy nebo vlaky atd. Mýlí by se ovšem ten, kdo by přisuzoval takovýmto výrokům stejný význam, jako by měly např. v intelektuálním prostředí. Ve skutečnosti se totiž za hanlivými epitetami, s nimiž jsou spojovány pojmy jako "komouši" nebo "partaj" apod. skrývá nikoli "komunistům" a jejich straně nepřátelská promyšlená koncepce jiných vztahů ve sféře vlastnictví, tříd a sociálních zájmů, nýbrž tyto výroky jsou plodem zjednodušujícího, přímočarého uvažování (a zároveň vyjadřování "bez servítku") o prostých jednotlivých faktech každodenní dělnické zkušenosti. Kritika tuposti, byrokratismu, kariérismu a podobných věcí, s nimiž se dělník setkává v práci i mimo ni, reakce na ponižování jeho lidské důstojnosti byrokratickou mocí, reakce na urážku jeho národního (nebo třeba i náboženského) cítění...

Ze zprávy Zdeňka Mlynáře "Československý pokus o reformu 1968".

VLASTNÍ CESTOU

Italští komunisté nadále pokračují ve své svérázné linii vůči Moskvě. Nedávno uveřejnil jejich orgán Unitá opět článek, v němž polemizuje s oficiálním časopisem ústředního výboru kom. strany Sovětského svazu Komunist. Kreml v něm kritizuje Berlinguerovo angažování se za demokratckou a parlamentární cestu k moci v Itálii. Komunist napomíná italské soudruhy, aby si uvědomili platnost tzv. revoluční praxe, to jest násilné cesty k moci. Unitá vyčítá sovětskému časopisu zjednodušování. Tvrdí dokonce to, že v Kremlu jsou prý i soudruzi, kteří podporují zvláštní národní cestu k socialismu a kteří souhlasí se společenstvím západoevropských komunistických stran s občanským stranami. Unitá cituje ze sovětského časopisu Rabočij klas, kde vedoucí zahraničního oddělení ÚV KSS Zagladin souhlasí s demokratickou cestou komunistů k moci na Západě...

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a vyplácíme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation* ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET

Bronx, New York 10458

NAJÍT CESTU! . . .

(Dokonč. ze str. 2.)

přesahující. Byl to tedy především Masaryk, jako představitel naplnění odvěké lidové touhy po "fair play", proti kterému komunisté svůj zápas o duši národa prohráli. Pravi se, že byl představitelem realismu.

Máme za to, že byl spíše romantik a můžeme toto tvrzení i podepřít jakýmisi důkazy. Realista by neodjížděl do Ameriky požádat o ruku dámy, která ani zdaleka neví, zda se za něj hodlá provdat nebo nikoli. Kdyby se neprovdala, realista by neměl na cestu zpátky (tchán mu půjčil) a mnohá realita by tedy byla dostala podstatně jinou tvář.

Realista by jen těžko měl pod psacím sklem svého pracovního stolu Kiplingovu báseň KDYŽ. To, co vyjadřuje Kipling a to, co na jeho předmětné básničky poutá a uchvacuje, to není realismus, to je čirá romantika. To je Schiller a jeho "In Tyrannos"!

Ta báseň bude uchvacovat i tehdy, až sto dalších komunistických novinářů a literárních koryfeů vydá na sto dalších pamfletů proti Masarykovi a stokrát ještě navíc dodá — že Kipling byl nositelem reakčních koloniálních myšlenek. Nebude uchvacovat svým realismem. Nebude také uchvacovat proto, že jí T. G. Masaryk měl pod sklem svého pracovního stolu. Bude se ale vědět, že ji tam měl.

Byl realista? Byla realita v tom být vůdcem Legií? Co zajišťovalo vítězství Dohody? A co by se stalo s legionáři i jejich vůdcem, kdyby byla První světová válka dopadla třeba jen nějakou nerozhodnou plíchnou?

Každý chce mít svého Achilla. Pro nastupující generace není možno posloužit ani Gottwaldem, ani Leninem, ba s výjimkou pana Pavla Kohouta, e tutti quanti, neosvědčil se jako vzor, za kterým si klestíme cestu na Olymp a ke své spravedlnosti ani J. V. Stalin.

Masaryk může obstát i tam, kde neobstojí žádný z těch zmíněných. Tam, kde neobstojí žádný z těch, se kterými to režim zkouší. Julius Fučík, Pavka Morozov, Gustáv Husák, Mičurin a Lysenko. Neboť žádná z těchto osobností nespojuje imponujícím způsobem prvky nebojácného charakteru, souhrnného a nikoli jen povrchního vzdělání, osobní mravnosti a absolutního souzvuku mezi slovem a činem! Doplníme fyzickým vzhledem, odporem k obezitě a ochotou k malým i velkým osobním obětím. Tento Achilles nepřebídný žádným z Achillů oficiálních v dnešním Československu se tedy skládá:

1) Dobrodruh = dobrý druh

= statečný, na slovo vzatý kamarád.

2) Vzor hodný k následování v cestě za vzděláním, v cestě za naplněním sebe sama, v příkladu harmonické osobnosti.

3) Romantismus, který to vše předchozí podmiňuje. Bez romantismu nelze se pouštět do dobrodružství stejně jako se do nich nelze pouštět bez odvahy. Toho obého pak bylo tuze zapotřebí k nalezení (a hledání) cesty, která učinit z otázky české otázky světovou, i cesty, jak rozbit tou otázkou strukturu evropského kontinentu, která se zdála neměnná i pro ty mocnosti, v jejichž vítězství český národ doufal. Je typické, že potom, co romantik Masaryk byl vystřídán pilným leč neromantickým úředníkem státní věci Benešem, česká otázka klesla zpět mezi věci lokální.

Romantismus se stává vůbec na světě (nejen v Československu, tam tomu už tak je) činu. A přece je to jediná, činu. A přece je to jediná, opravdu jediná současná tvůrčí základna myšlenkového světa západní civilizace a XX. století. To, co tato civilizace vlastní, vlastní jen díky myšlenkové potenci uvolněné před 200 lety romantismem. Její špici byl Kipling — a také Masaryk. V touze po osobní svobodě i osobní zodpovědnosti za sebe sama i za svět kde žijeme. V touze být spravedlivý.

Romantik i dobrodruh jsou výrazy jisté pro mnohé šokující. Snažme si to však převést do znamení člověka, který je přítel za každého počasí, do znamení muže, který ví co má dělat v každé situaci, který není do situací vlečen, ale který si situace vytváří.

Z čeho vzniká legenda? Z odvěké lidské touhy po spravedlnosti, tam, kde se lidem spravedlnosti nedostává.

Byli jsme v Orlických horách. Bylo to už po té, co tragický hrdina Dubček podepsal dekrety o vyjimečném stavu, aby policie mohla ještě tvrději a bezohledněji zasáhnout proti lidem, kteří manifestovali a skandovali jeho jméno. Byl konec září 1969. Neděle, která se příliš nevyvedla. Poprchávalo a nízko nad zemí se válela mlha. Pak se v mlze náhle objevil jakýsi oheň a skupinka mládeže kolem. Teprve odpoledne. Nebylo jim méně než patnáct a více než osmnáct. Mládež brnkala na kytary. Dostí libě. Pěla. Samozřejmě písničku o dobré radě, na základě které se má Ivan odebrat neprodleně domů. Aljoša mu ukradl oňučky.

A potom song, který je těžko zařadit jinam než mezi písně lidové. Stálo už kdesi

psáno, Karlem Čapkem, souputníkem Masarykovým, ke kterému už bylo všemocnými Rusy dovoleno se doma přihlásit, tedy bylo psáno, že tajemná je moc rýmu, která sdružuje k sobě věci v nečekaný vztah. V tomto případě to byl vztah mezi trampskými dorostenci, a mezi obsahem písně, jejíž první sloka zněla:

*Slyš jak trubka vyhrává,
Masaryk nás svolává!
Vstávejte vy čeští legionáři,
nový boj nám nastává!*

Načež následovalo čtrnáct slok a všechny obsahovaly cosi o tom, kdo byl a jak žil Masaryk, cosi o tom, kdo byli a proč a zač bojovali legionáři, byť to bylo, pro odvěkou českou nekritičnost k sobě samým, zpívání pobuřující neb vedené v rytmu písně kramářské. Ale byla to také píseň o oné spravedlnosti, na kterou má momentální moc tak řečeno krátké tričko, píseň o spravedlnosti, po jaké lidé odjakživa touží, a odjakživa nejvíce ve chvíli, když jsou to oni, kdo právě musí držet pár facek.

Shodou okolností se k tomu-to odpolednímu táborovému ohni nachomýtl i jeden přesvědčený komunist. Přesvědčený, dosud žijící v duchu oné brožury Lenin, ne Masaryk, kterou komunisté nikdy nereprintovali. Nesouhlasil s invasí a nesl na sobě důsledky tohoto nesouhlasu (dokonce viditelné, krátce před tím byl v Praze zajištěn.) Tento muž nedokázal vykročit ze stínu své strany a tudíž prohlásil:

"Až sem jsme to tedy dopracovali."

Domnívám se dodnes, že měl pravdu, ale že je to pravda potěšitelná. Neboť ona píseň, to je to, co zůstane, i když jsou prameny poznání zavřeny za sedmým zámekem. Ta píseň, to je to, co zůstává. Tam, kde realista kapituluje před realitou a spěje k jejímu uznání, — a tudíž své kapitulaci, tam se romantik zabývá hledáním cest. Tam romantik věří v neuvěřitelné a znaží se uskutečnit neuskutečnitelné. Dokáže si k tomu vytvořit i reálné předpoklady.

Jen romantik může konečně věřit v jakousi vyšší spravedlnost ve světě jako je ten náš.

Nu a to je odkaz. To je poslání, to je to, co zůstane.

Tak jako ona Kiplingova báseň, kterou měl TGM pod sklem na stole ve své pracovně. Neboť mu mohla říci přibližně to jisté, to mužské a to velké, co říká i prosté duši trempského dorostence. A to je to, co zůstane. A to je odkaz, to je poslání, které zní: Hledat cestu, a najít ji. Vyjít z lokálních problémů, učinit z otázky

KDYŽ

RUDYARD KIPLING

*Když bezhlavost svým okem klidně měříš,
ač tupen, sám nejsi bezhlavý,
když podezříván, pevně v sebe věříš,
však neviniš svých soků z bezpráví,
když čekat znáš, ba čekat beze mloby,
jsa obelháván neupadat v lež,
když nenáviděn sám jsi beze zloby,
slov nadarmo však nebereš,*

*když umíš snít a nepodlehnout snění,
když hloubat znáš a dovedeš přec žít,
když proti triumfu i ponížení,
jak proti svědcům spolčeným jsi kryt,
když nezoufáš, necht' pravdivá tvá slova
lstí bídáků jsou pošlapána v kal,
když hroutí se tvé stavení a znova
jak dělník v potu lopotíš se dál,*

*když spočítat znáš hromadu svých zisků,
a na jediný hod vše riskovat,
zas po prohře se vracet k východisku,
a nezavzdychnout nad hořem svých ztrát,
když přinutit znáš srdce své i činy,
by s tebou vytrvaly nejvěrněji,
ač tep a pohyb uniká ti živý
a jen tvá vůle káže: "Vytrvej!"*

*když něhu sneseš přílišnou i tvrdost,
když svůj si, všem necht' jsi se druhem stal
když sbratřen s davem uchováš si hrdost
a nezpyšníš, byť mluvil s tebou král,
když řekneš: "Svémi vteřinami všemi
mně čase, jak bych závodník byl, služi!"
pak pán, pak vítěz na živé jsi zemi
a co je víc: pak synu můj jsi muž!*

Příklad Otakara Fishera

Tuto báseň a tento překlad měl pod sklem na desce svého pracovního stolu prezident Tomáš Garrigue Masaryk.

Do Nového roku 1976 ji svým čtenářům připomíná a věnuje,

REDAKCE AL.

české otázky světovou. — A potlačení Československa je, — částí otázky světové. Ta cesta bude nalezena, pokud romantika bude mít vrch nad realitou.

"Prosím, soudruhu učitel, co je to Bůh?"

Aneb:

Proč nejsem komunist. Ti dorostenci kolem ohně o tom měli kramářskou píseň.

(Zpracováno podle záznamu přednášky přednesené na Sjezdu SVU v Los Angeles 24.-26. října 1975.)

TUZEX zasiláme
bezpečně a rychle

NEODKLÁDEJTE . . .

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

Již 50 roků cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 432.00
NY — Brno — NY	\$ 450.00
NY — Piešťany — NY	\$ 472.00
NY — Bratislava — NY	\$ 440.00
NY — Košice — NY	\$ 483.00
NY — Poprad — NY	\$ 479.00

Plus \$3.— U. S. daň

Tyto ceny jsou v platnosti od 1. listopadu do konce března. Mimo výše uvedených cen jsou ještě nižší — takzvané APEX-ceny. Informujte se u nás.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzného do USA, navštivte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021
(při 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

SPORT

• DLV-Německý lehkotl. svaz (NSR) uznal oficiálně výkon Waltera Schmidta (ASC Darmstadt) ve vrhu kladivem 79,30 m novým něm. rekordem. Podklady byly nyní zaslány IAAF ke schválení svět. rekordu.

• Jak se čekalo neprobojoval se Inter Bratislava mezi posledních osm v poháru UEFA. V odvetečním utkání prohrál se Stal Mielec 0:2, když první zápas v Bratislavě skončil bez branek 0:0.

• V podz. části I. ligy kopané padlo celkem 338 branek (o 6 méně než loni), zápasy vidělo 999.200 (o 21 tis. méně), králem střelců je Gallis z VSS Košice s 18 góly před Nehodou 10, Bičovským a Panenkou po 9. Nejvíce branek nastřílely VSS Koš. — 36, nejméně Jablonec a Inter po 13. Nejlepší obranu má Inter s 11 obdrženými brankami, nejhorší Trenčín-dostal 37 branek. Nejmenší návštěvnost zaznamenala Dukla Praha — 26.500!!!

• Repríza MS v kolové byla na skvěle obsazeném turnaji ve Velké Bíteši. Mistr světa bratří Pospíšilové vyhráli turnaj s náskokem tří bodů před věčně "druhými" Flackusem z Bernaisem z NSR, které porazili lehce 5:1.

• Čs. zápasníci slaví 80. výročí svého sportu. V celkové bilanci čs. olymp. účasti na OH jsou zápasníci z 18 olymp. sportů na 4. místě. OH 76 v Montrealu se zúčastní 4 klasičtí zápasníci a 2 volnostylaři.

• USA-Evropa 44:49. Mezikontinentální utkání vzpěračů se konalo v Montrealu. V. Alexeev překonal v nadhozu v supertěžké váze svět. rekord výkonem 247,5 kg. Celkem vzepřel v dvojboji 420 kg. Druhým byl Kubánc Fernandez (375 kg) a třetí Čechoslovák Petr Pavlásek se 367,5 kg.

• Drayton vyhrál maratón v jap. Fukuoce za 2:10:08,4 hod. před Australanem Chetilem a Rodgersem z USA.

• Tuttle je časem 2:17:18 hod. maratónským mistrem USA před Pfefferem 2:19:07 a Ortegu 2:19:16 hod.

• Na 6. Mistr. světa házenkářek v Kijevě remizoval čs. tým s úřadujícími mistry světa — Jugoslávii 13:13. A to byl také jeden jediný bod, kterého čs. reprezentantky ve finál. skupině dosáhly, protože všechna ostatní utkání prohrály a skončily neslavně na posledním (6.) místě. MS se staly ženy NDR před SSSR, Maďarskem a Rumunskem. Tyto týmy se kvalifikovaly automaticky na OH do Montrealu. Dosud titul MS získaly: 1957 ČSR, 1962 Rumunsko, 1965 Maďarsko, 1971 NDR a 1973 Jugoslávie.

• V čele evr. ligové tabulky střelců v soutěži "o zlatou kopačku" je Gallis z VSS Košice s 18 brankami. Na dalších místech figurují: Geels (Ajax) 17, Beer (Hertha BSC), Georgescu (Dyn. Bukarest) po 16, Posthumus (SK Lierse) 15 ad.

• Teprve 22. kolo čs. hok. ligy určilo šestici, která bude bojovat

o titul. Vedle Kladna a Pardubic, které měly účast zajištěnou jsou to: Jihlava, Brno, Sparta a Plzeň. Výsledky 22. kola: Jihlava-VŽKG 3:1, Sparta-St. Bratislava 1:1, Litvínov versus Plzeň 4:2, Pardubice-Košice 4:4, Motor Č. Budějovice-Kladno 5:3, Ingstav-Brno 2:5.

• DEB trenér X. Unsinn plánuje na leden 1976 hokejové utkání mezi cizinci a domácími hráči záp. něm. hokejové ligy. Sestava by vypadala asi takto: Leksell; Milton, Aro, Koivunen, Martinen, Brönström, Starck; Karlsson, Slezák, Decloe, Agar, Guryc, Oystilä, Flölby, Russel, Tüma, Solmeinen, Koukal, Vorlíček. Snad udivuje, že mezi jmenovanými není Hejma, Hejtmánek, Vacátka a další. Ti již nejsou cizinci, ale občané NSR. V každém případě je to dobrý nápad a utkání by bylo vrcholně zajímavé.

• Reprezent. tým čs. stolních tenistů zvítězil v utkání Evropské ligy i v neúplné sestavě v Moskvě nad SSSR 4:3. V Budapešti deklasovala Jugoslávie tým Maďarska 6:1.

• Holiday on Ice uspořádala v Praze v 10 dnech 18 představení (13. 12.-22. 12. 75). Jako každoročně byla všechna představení již dávno vyprodána. Hvězda této revue, Milena Kladrubská, absolvoje svoji poslední sezónu, jak prohlásila na letišti v Ruzyni. Chce jít "do penze" a jezdit jen tak pro radost v malých angl. revuech a intenzivně odpočívat.

• Čs. sportovcem roku se stal mistr světa v letu na lyžích Karel Kodejška se 1435 body. Následují: Kodeš 1153 b., Sodomka 1001 b. (dvojnásobný mistr světa v kanoeistice), bratři Pospíšilové 793 b., výškař Malý (čs. rek. 224 cm), Kuzmanová 484 b. absolutní vítěz Evropského poháru v lyžování), Stehno 401 b. (mistr Evropy

Poklad ze 12. století

Největší a nejučenější československý nález přemyslovských denárů z období počátku 12. stol. je v majetku Městského muzea v Kutné Hoře na Hradku. Přes tisíc stříbrných mincí z doby panování Vladislava I. (1110 až 1125) objevili v roce 1961 družstevníci při orbě v katastru obce Hodkov. Historikové vysvětlují osud pokladu pohnutými událostmi 12. stol., doby bratrovražedných bojů mezi Přemyslovci. Když vojska znojenského knížete Kunráta Přemyslovce zvítězila u Malešova nad vojskem panovníka Vladislava I., postihla oblast Kutnohorska doba nejistoty, plenění a zkázy.

Před vpádem nepřátel Hodkovští zřejmě ukryli své jmění do země a jelikož útok pravděpodobně nepřežili — přečkalo jejich bohatství osm století. Odborníci numismatiky, kteří poklad podrobili důkladnému rozboru, potvr-

ve figurální jízdě na vodních lyžích a 2. místo v celk. klasifikaci na MS), Fibingerová 277 b. (svět. rek. ve vrhu koulí 21,13 m), Matoušková 274 b. (mistryně světa v krasojízdě na kole) a Mašita 263 b. (osminásobný mistr Evropy v terenních soutěžích jednotlivců).

• Českoslov. se utkalo v tenise se Švédskem až dosud sedmkrát, z toho 5 čs. vítězství. Skóre zápasů 18:16, 6:5, 60:58 a gamů 569:565. Rozdíly jsou nepatrné proto, že v letech 1962 a 1964 odešlo čs. mužstvo z dvorce s "kanárkem". Osmým vzájemným utkáním byl finálový zápas o Davissův pohár. Finále se hrálo podruhé v historii DC v hale. Poprvé to bylo 1973 v Clevelandu. Dějstvem letošního finál. střetnutí byla královská hala Kungliga Tennishallen ve Stockholmu. Povrch hrací plochy tvoří drobné dlaždičky z umělé hmoty, opatřené na povrchu vroubkou, a je velmi rychlý. Kromě toho se hrálo nejrychlejšími míčky světa anglickými schlaengry. Jak známo prohrálo Československo 3:2. Osudnou chybou bylo zařazení labilního Zedníka do čtyřky s Kodešem a ta také rozhodla o výsledku.

• Sportovcem roku v NSR je Peter-Michael Kolbe — veslař, který obdržel 1486 bodů. Na druhém místě se umístil sport. gymnasta Eberhard Gienger s 1170 body.

• Mistryni NSR v krasobruslení se stala Gerti Schanderl před svojí největší soupeřkou Isabelle de Navarre.

• V severoamer. skupině DC tenistů zvítězilo Mexiko překvapivě nad USA 3:2. V závěrečných dvouhrách podlehl American Connors Ramirezovi 6:2, 3:6, 3:6, 4:6. Dvacetipětinašobný vítěz DC USA již třetí rok nehraje v DC žádnou roli.

W. Š.

Úctyhodný věk

Nejstarší pražskou štolou, která dosud slouží svému účelu, je Rudolfova štola, odvádějící vltavskou vodu pod Letnou do rybníku v Královské oboře ve Stromovce. Dal ji v roce 1584 postavit císař Rudolf II., aby zásobovala vodou tehdy nově vybudovaný rybník.

dili, že nález dokumentuje vysokou produktivitu přemyslovské mincovny ve 12. stol. a statisícový až milionový stav oběživa v zemi v této době. Velké množství nalezenných denárů ve čtyřech variantách svědčí také o mnohem větším rozsahu peněžních vztahů, než se dosud předpokládalo. Váha jedné mince, která má průměr 15 mm, kolísá od 0,3 do 0,9 g. Za jeden denár bylo možné koupit asi deset slepic.

CAE

Z KALENDÁŘE KRAJANSKÝCH AKCÍ A PROGRAMŮ:

• 7. 2. 76 III. reprezentační ples Čechů a Slováků v Mnichově. Bayerischer Hof.

• Každou první středu v měsíci přátelské večery v krajan-ském středisku v Curychu Wipkingen, Amperestr. 4 (nejbližší 3. prosince).

• IV. Slet Čs. Sokolstva v zahraničí začíná v Curychu v pátek 2. července do pondělí 5. července 1976.

QUO VADIS . . .

(Dokončení z 1 strany)

Indický Oceán beztak jen hemží.

Sovětský svaz nemůže potřebovat dorozumění mezi státy jižní části Afriky. Sovětský svaz potřebuje další válečné opěrné body, aby ještě lépe mohl chytit západní demokracie u krku. A pakliže mír — tož jedině "Pax Sovietica . . ."

Co už pak zbude západnímu světu na tomto kontinentě? Ano, Jižní Afrika, se kterou lze dodnes počítat, vzhledem k jejímu ekonomickému potenciálu a neméně významné vojenské moci. Jižní Afrika, která již snad tisíckrát připomněla západnímu světu nebezpečí, které hrozí každým dalším dnem, pakliže se západ neprobudí a nezačne aktivně podporovat obranu kapské námořní cesty, která je dodnes jednou z hlavních a životně důležitých tepen západních demokracií. Bohužel, západní vlády v čele s USA dodnes neuznaly volání jihoafrických představitelů za hodna pořádné odpovědi. Raději se připojují k peskování Jižní Afriky na půdě OSN.

Avšak každý, kdo navštívil Jižní Afriku se může přesvědčit o pronikavých změnách nejen v otázkách ekonomické, ale zejména rasové politiky, může se přesvědčit, kolik milionů ročně věnuje Jihoafrická republika na rozvoj svého černého obyvatelstva, jeho kulturní a sociální úrovně. A ten, koho nebaví statistiky a grafy, ať projde ulicemi jakéhokoliv města v Jižní Africe a pak se na porovnání zaskočí podívat do "svobodného" Mozambiku, dnes již pod vládou komunistů Samory Machela.

Bude překvapen. Patrně velmi překvapen, protože zjistí,

že "utiskovaný jihoafrický černoch si jezdí v naleštěném autě, chodí velmi dobře oblečen a kypí zdravím a spokojeností.

Mezitím jeho mozambický bratr má sice svobodu (komunistickou), ale zato nemá co na sebe a do úst.

Že tento fakt je zřejmý i černému obyvatelstvu Jižní Afriky, dokázal poslední průzkum veřejného mínění, konaný mezi černým obyvatelstvem v různých částech J.A.R., Většina černochů prohlásila, že jsou ochotni bojovat za Jižní Afriku v případě potřeby.

Pro USA a ostatní západní svět nezbývá již mnoho času k rozmyšlení. Autobus stojí stále ještě ve stanici, ale doba odjezdu se počítá na vteřiny. Jsou pouze dvě alternativy, jak vysvětlit vahavost západních velmocí v otázce řešení problému afrického kontinentu, zejména jeho jižní poloviny.

Bud' jižní část Afriky nemá pro západní svět žádný hospodářský či strategický význam, — čemuž může věřit pouze malé dítě.

Nebo západní svět v čele s USA má opravdový strach ze Sovětského svazu. Ono se občas zdá, že jsou i důvody k obavám. Stále ještě pamatujeme 2. světovou válku a její následky. Zdá se však také, že strach má mnohdy velké oči. A pakliže nenajdeme sílu sami v sobě strach potlačit a vyhnat z našeho podvědomí, stáváme se dobytčetem čekajícím na svého řezníka.

Modlím se, abych neměl pravdu. Protože v případě opačném budeme všichni záhy svědky konce západní civilizace a demokracie.

J. Stikarovský,
Jižní Afrika

Telegraficky ze světa

Pád italského kabinetu může přivodit volby už letošního roku. • Jako o poslední naději na kontrolu porodnosti, indická vláda vážně uvažuje o zákonu o povinné sterilizaci. Indie má teď 600 milionů obyvatel, předpověď do roku 2000: jeden bilion. • Čína hodlá letos vyslat do Kosmu družici s lidskou posádkou. • Palestínští guerrillas se svými levicovými podpůrci zahájili ofenzivu v Bejrútu. Libanonská občanská válka pokračuje neztenčenou měrou. • Belgický min. předseda Leo Tindemans ve zprávě o budoucnosti Evropy zdůraznil nutnost, aby státy Evropského společenství co nejrychleji a nejvážněji zlepšily svoji spolupráci v otázkách hospodářské a zahraniční politiky. • Francie uzavřela a zapečetila budovy kambodžského vyslanectví v Paříži (nedaleko Eiffelovy věže) jako reakci na stejný čin kambodžské vlády v Phnom Penue. Jde o gesto: budova kambodžského vyslanectví nebyla nikdy použita, diplomatické styky byly přerušeny ve chvíli, kdy se v Kambodži dostali k vládě komunisté. • Inflace v Argentíně dosáhla loňského roku 335 procent. • Čína propustila posádku sovětského špiónážního vrtulníku, který byl na jejím území zadržen v polovině března roku 1974. • Dva tisíce osob spáchá každoročně ve Švédsku sebevraždu. • Na severu Portugalska vypukly nové protikomunistické bouře. • Čtyřicet tři osob bylo zabito v jediném dnu v Irsku. • Christian Barnard provedl v pěti dnech dvě operace, při nichž pacient dostal další, pomocné srdce. Celkem takovýchto operací uskutečnil Dr. Barnard už pět.

NOVOROČNÍ ANKETA

Jak bývá v mnohých novinách zvykem, zahajují dnes také Americké a Evropské listy svou novoroční anketu. Naše evropská redakce se obrátila na různé osobnosti českého nebo slovenského původu žijící v západních zemích se třemi otázkami.

Otázky zněly:

1. Hodnotíte život v emigraci v — exilu jako kladné období Vašeho života nebo jen jako nucený a dočasný pobyt? Co by měl podle Vás emigrant především dělat, aby totalitní režimy nezískávaly ve světě převahu?
2. Jak se bude, podle Vás, asi vyvíjet světová politika a tím také události v Československu, dejme tomu do r. 2000?
3. Abychom nezapomněli na uplynulý rok 1975. Co Vás v tomto roce nejvíce překvapilo?

Ota Filip, spisovatel, Mnichov

1) Když uvážím, jaké zkušenosti bych býval nasbíral doma, musím ty zdejší označit za kladné. Exil není pro mě čekárnou na den až zase pojedou vlaky domů. Mně osobně jde o to, se co nejrychleji integrovat do zdejšího literárního a kulturního dění. Jestli se mi to podaří, nebo už zčásti podařilo, pak budu (a trochu už jsem) spokojen.

A co dělat proti totalitním režimům? Upřímně řečeno, nevím...

Je mě však smutno z toho, když kolem sebe vidím ty různé exilové spolky a spolčky, každý se svým řádně zvoleným prezidentem či předsedou, a většina z nich sevína v úzkém prostoru své vlastní politické bezvýznamnosti, kterou však nehodlají připustit. Je mě smutno z těch žábových válek mezi různými spolky, z té rozpínavé a nafouknuté sebedůležitosti, již se ten nebo onen spolek či společek prezentuje. Jestliže se náš boj proti totalitním režimům má rozvíjet na těchto rovinách, pak to s námi může dopadnout moc zle. Jsem poslední, který by se dovolával zřízení jakési emigrantské Národní fronty vynucené jednoty. Proto jsem tady v emigraci ochoten spolupracovat především s lidmi, kteří mají co říci, mají lidský i intelektuální formát — a hlavně: Vědí, co se děje doma. To především. Ostatně si myslím, že tady nejsme od toho, abychom do-

mů kázali, co tam mají dělat, ale proto, abychom naslouchali hlasům z domova a pomáhali jim do světa.

Vůbec nám tady asi nepřísluší mluvit jménem lidí doma. Nikdo nám k tomu nedal mandát, nikdo nás doma ani nevolil. Zůstaňme tedy strážliví a mluvěme vždy jen za sebe.

2) Nejkrásnější (a pro mne přímo fantastické) je, že dějiny neberou naše přání na vědomí. Jsem přesvědčen, že kdybych na tuhle otázku odpovídal, že by to nakonec bylo všechno jiné. A asi to tak bude...

3) Mě osobně nejvíce překvapilo, že jsem se v roce 1975, aniž bych si to nějak zvlášť přál, stal majitelem 2 ha, olivového sadu v Toskánsku, 4 km od moře... Tedy: vstoupil jsem do řad majitelů nemovitostí, což se mi v předcházejícím životě ještě nikdy nepříhodovalo. A v emigraci? Hned první měsíc po té, kdy jsem v červenci 1974 přibyl na Západ, jsem zjistil, že mě v emigraci už asi nepřekvapí nic. Z knih mě nejvíce a nejpříjemněji překvapil Mojmir Klánský se svým románem Vyhnanství. Tenhle román si asi tak rychle nepřečtete. Vyšel totiž v Praze, v podzemní Edici petlici. Nepříjemně mě překvapila Chudobova kniha Jindy a nyní. Tedy přesně řečeno: poslední třetina knihy. Tot' vše.

František J. Kuráž (53 let), Švýcarsko

1) Po deseti letech ztrávených v bolševických kriminálech a dalších osmi letech manuální práce ve stavebnictví je pro mne exil jednoznačně obdobím kladným. A ačkoliv mám svou vlast rád, proléval jsem za ni svou krev a jsem úzce spjat s jejími dějinami, nemám dnes ani "Heimweh", neboť nemám zájem setkat se znovu s panem Husákem a ostatními výtečníky, s nimiž jsem byl kdysi v Leopoldově. A tím méně podřizovat se nějakým asiatským primitivům, kteří u nás působí jako "poradci", a kteří mají v důsledku pocitu méněcennosti, jímž trpí, vesměs a priori zásadní a fa-

natickou nenávist ke všem intelektuálům.

Nedělám si sice iluze, že by taková práce byla nějak zvláště účinná, ale domnívám se, že každý z nás, kdo bolševismus poznal v praxi, měl by při každé příležitosti vydávat svědectví a poukazovat na propastný rozdíl mezi krásnou teorií a nevyhnutelně zločinnou skutečností. Snad něco jako "Solženicyn v každodenním životě". A zaměřit se ovšem především na inteligenci svobodného světa.

2) Jsem důstojník, ne prorok. A věřím v Boha a v Boží spravedlnost, které je ovšem

třeba pomáhat, nikoliv spoléhat, že přijde sama.

3) Zbabělost svobodného světa, který si nechá diktovat a podřizuje se vydírání politických dobrodruhů. A to, že svobodný svět dovoluje, aby

jeho politiku dělali lidé bez charakteru a bez jakýchkoliv morálních zábran, ochotní ke každému kompromisu. Snad je to trochu generalisováno, ale v podstatě to, bohužel, vystihuje situaci.

Rudolf Ströbinger, vedoucí československého vysílání rozhlasové stanice Deutsche Welle, Kolín nad Rýnem

1) U novináře je otázka exilu asi trochu odlišná než u jiných povolání. Novinář není nikde v exilu, kde pracuje u svého "řemesla" a snaží se je dělat jak nejlépe umí. Proto považuji uplynulých sedm let života za kladné roky.

2) Těžko je být prorokem. Jedno se mi zdá být ale jisté: Stále více lidí na světě se přesvědčí, že komunismus je ideologie útlatu a nenávisti. To bude mít samozřejmě i svůj pozitivní dopad na vývoj v Československu.

B. T. fyzik (47 let), Švýcarsko

1) Svého odchodu do emigrace na sklonku léta 1969 nelituji. Nejsem však ani rád, že jsem odešel a jsem velice nešťasten, že jsem musel volit jednu z dvou zlých možností, které mi zbyly. Všichni Čechoslováci odejít nemohli. Těžší břemeno nesou naši spoluobčané doma, ale jistě by ani nebylo správné, kdyby neodešel nikdo. Představa svobodného světa o poměrech v Československu by se ještě více zkrásnila.

Svůj pobyt v emigraci považuji za nucený a dočasný (i když jeho dočasnost, že těžko mohu dohlédnout). Za nejdůležitější úkol nás emigrantů považuji nezapomenout na sounáležitost s lidem doma. Rozšiřování moci totalitních režimů nejvíce prospíváme lhotežností, pocitem bezmocnosti, přesvědčením, že světová politika je výhradně odvislá od představitelů supervelmocí. Neodešli jsme přece z vlasti, abychom ve svobodném světě žili v nejužším pokojném soukromí. Jistě je naší povinností se starat o zabezpečení svých rodin a vlastní existence. Úměrně našemu pracovnímu a společenskému postavení rostou však i možnosti našeho vlivu. Nepodceňujeme význam žádného činu, kterým můžeme u-

pozornit na nespravedlivý osud lidu doma a tlumočit pravé smýšlení jeho veliké většiny. Nedejme se odradit ani pocitem bezúčelnosti, ani pohodlností, ani strachem. Při dobré vůli najdeme příležitosti víc než dost. Na mnohé upozornily již stránky tohoto časopisu. Namátkou mi připadá na mysl např. článek Jana Beneše: "Případ pro détente" (EL č. 37 z 15. 9. 1975). Byli to ostatně též vlastní jedinci, kteří svými protesty ve Velké Británii a v Německé spolkové republice pomohli ukončit kariéru Alexandra Šeljepina, bývalého vedoucího KGB. Podrážděné reakce komunistických představitelů nejlépe dokazují, že i drobné akce mají svůj význam. Nepodceňujeme strach, který malé i velké diktátory stále častěji sužuje.

Poskytujeme morální podporu těm, kteří neúnavně poukazují na nesvobodu za Železnou oponou. Svobodu jsme třikrát po sobě ztratili, protože se naši političtí představitelé cítili od svobodného světa opuštěni a považovali ozbrojený odpor proti násilí za beznadějný. Na základě vlastní trpké zkušenosti přesvědčujeme svobodný svět, že proti násilí je nutno se vždy

a všude svorně a tvrdě bránit.

A závěrem ještě jedno přání. Hajme vždy nekompromisně pravdu, hlasme se k svému přesvědčení, ale současně se snažme i pochopit stanovisko druhého, nepřisuzujme mu ukvapeně zlé úmysly, budme k sobě tolerantní. Pak dosáhneme v zásadních otázkách v emigraci jednoty a naše síla vzroste. Mějme počinání své i druhých prospěchem, který může přinést naší vlasti.

2) Nepochybně je velice důležité mít představu, jak se může dlouhodobě světová politika vyvíjet. Neodvažují se však stručně na takovou otázku odpovědět. Domnívám se, že nutnost alespoň částečně vyrovnávat technický a hospodářský předstih svobodného světa, povede v SSSR k určité velmi pomalé liberalizaci. K jejímu urychlení v satelitních státech může asi nejspíše přispět konfliktní situace s Čínou. V zásadě věřím, že se pravda nakonec vždy prosadí.

3) Z hlediska světové politiky mě nejvíce překvapil poslední vývoj v Portugalsku. Nebezpečí komunistické diktatury jistě ještě není zažehnáno. Ale snad si už můžeme dovolit vyvodit určité poučení. Portugalsko jistě neleží v bezprostředním dosahu sovětských tanků a navíc bylo a je členským státem NATO. Přesto však bylo často, a podle mého mínění zcela právem, poukazováno na podobnost postupu portugalských komunistů s postupem jejich československých soudruhů v roce 1948. V určitých chvílích jsem propadal málem beznaději, ale ukázalo se, že bojovnost demokratických stran, Soarese a demokratických sil v armádě se přece jen vyplatila.

Doma mě potěšilo, že se stále najdou jedinci, kteří se nebojí proti nesvobodě protestovat. Do třetice jsem moc rád, že Sacharov dostal Nobelovu cenu. Myslím, že to má nesmírný morální význam.

Naši novoroční ankety se účastní celá řada exilových osobností, spisovatelé, vědci, odborní pracovníci mnoha odborů. S otiskováním jejich odpovědí budeme v příštích číslech pokračovat. Konfrontace různých názorů bude naše čtenáře jistě zajímat...

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET — NEW YORK

Nejmoderněji zařízená a vším pohodlím vybavená restaurace. • Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, avíčková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný pilsenský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. to 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P M. Monday to Saturday • O rezervaci volejte: YU 8-8505 — RY 4-978

FEUILLETON

POTÍŽE S OBILÍM

Když pramáti Eva podala v rajské zahradě Adamovi jablko utržené se stromu poznání, nestalo se tak z hladu, ale na d'áblovo ponoukání, praví se v Písmu. Íábelský pokušitel věděl, že by obilné zrno neudělalo na praotce prázdného dojmu, proto zvolil jablko, hladké, šťavnaté a voňavé, svůdné jako žena stejných vlastností.

Jablko dalo vzniknout mnoha moudrým i méně moudrým úslovím: jablko sváru, jablko nepadne nikdy daleko od stromu, jablko Viléma Tella, nebo písničkám: Koulelo se jablíčko, koulelo, Chovejte mne má matičko, jako míšeňské jablíčko, a nikde není řeč o tom, že by se třeba koulelo ovesné zrno, nebo že by švýcarský národní hrdina Tell sestřelil s temene hlavy svého syna ječné zrno, natož aby matička chovala někoho jako míšeňskou pšenici.

I přes všechny jablečné zásluhy o mošt, víno, kompoty, povídla, jablekové knedlíky... a ejhle, přece jen se podařilo, aspoň na poli gastronomickém, zkopulovat jablko s mlýnským výrobkem, jehož základní surovinou je obilí. A jsme u jádra pudla. Stanovit dobu, od které člověk využívá obilnin, je dnes už velmi obtížné. Ze starých nálezů obilních zrn, jablka se nenašla dosud nikde a nikdy, lze soudit, že se jimi lidé živili už více než před šesti tisíci lety. To je totiž asi doba, kdy lidé začali péci chléb.

Obilí se rodilo jen jednou do roka a tak bylo nepochybně od samého počátku nutné počítat s tím, že má být k dispozici po celý rok, ergo kladívko, bylo je třeba tedy uskladnit, zabezpečit před

škůdci, poberty a nepohodou. Tyto snahy mají u nás svůj doložený začátek v prvních letech druhé poloviny XIV. stol., konkrétně od roku 1362, kdy císař Karel IV. vydal zvláštní nařízení, jímž předváděv přikazoval městům, větším obcím a klášterům uskladňovat přebytky obilí tak, aby bylo k dispozici pro těžké doby, zejména pak léta neúrody. Nebyl to ovšem jen problém technického charakteru, jak dobře obilí uchovat, šlo i o to uskladnit je tak, aby bylo současně chráněno před slídívními zraky žoldnéřů, platilot' totiž tehdy nařízení, že města, větší obce, kláštery i pěstitelé obilí sami museli vojáky utábořené v jejich osadách živit. Bylo-li tedy obilí dobře uschováno, nemuseli se občané vydávat z posledního.

Obilí se po celá staletí, prakticky až do konce XVIII. stol., uskladňovalo mimo jiné i v obilních jámách. Jámy byly vyhloubeny obvykle na vyvýšených místech a pro svůj účel zvlášť připraveny. Tato příprava spočívala ve vypalování a jejich vyložení suchou slamou. Stěny obilních jam, aby byly náležitě upevněny a hlína se nesesouvala do obilí, bývaly zpevňovány velmi primitivním způsobem: bylo na ně nanášeno nehasené vápno, které, když bylo zropeno vodou, zpevnilo stěny obilní jámy. Vytvořila se neprostupná vrstva, jenž obilí chránila. Kromě obilních jam se leckde užívalo k uskladnění obilí také už jakýchsi sýpek. Při kolísavých úrodách bylo dost nákladné stavět velké sýpky nebo jiná uskladňovací zařízení. Ve smyslu vzpomínutého nařízení císaře Karla IV. přikazovala také vrchnost svým poddaným,

aby vybudovali zvlášť na větších panstvích prostornější společné sýpky.

Tento způsob uskladňování obilí byl ovšem daleko pokročilejší, než někdejší obilní jámy. Vláda vyšla z nabytých zkušeností a v roce 1748 vydala nařízení, aby se na příště počítalo s uskladňováním obilí jen na sýpkách, jejichž výstavba se dále rozšiřovala. Ani to však nemohlo zabránit nedostatku obilí — protože se prostě neurodilo v dostatečném množství. Sýpky však — zejména v letech katastrofální neúrody, jakými byly rok 1771 a 1772 — zely prázdnotou. V Čechách dokonce řádil hladomor.

Císař Josef II. vydal zvláštní patent, který určoval další a povinné budování společných poddanských sýpek na celém území Království Českého. Těmto společným poddanským sýpkám se také někdy říkalo — kontribučenské. Sýpky totiž sloužily kontribuci, v níž se, jak známo, mimo jiné stanovilo povinné zabezpečování obilních zásob jak pro výživu obyvatelstva, tak i pro vojsko v příslušných posádkách.

Tak plynulo každoročně osivo z orné půdy, kterou příslušný hospodář obdělával, do kontribučenské sýpky. Šlo o celou třetinu sklizené úrody pšenice, žita, ječmene a ovsa. Stávalo se, a nebylo to zřídka, že sám rolník nakonec neměl co dát do půdy pro novou úrodu, šlo-li o nedobrý hospodářský rok. Takto postižení si mohli potřebné osivo vypůjčit z kontribučenské sýpky. Nebyla to však půjčka laciná. Vypůjčené osivo bylo třeba totiž hned následující rok po žních vrátit, a to v množství o celou osminu větším! To dělalo někdy starost, hlavně tehdy, když se nevyvedla leta přícházející bezprostředně za sebou. Tehdy musel postižený rolník znovu žádat o výpomoc, aby pole nezůstalo ledem, a jeho dluh tak stále víc narůstal.

Počátkem sedmdesátých let XVIII. stol. bylo množství obilí, které byl povinen rolník vrátit nad zapůjčené osivo, sníženo na dvacetinu zapůjčeného množství.

Nicméně problém, kam s obilím nebyl stále vyřešen. Výstavba sýpek vážla a ani provoz těch, které už měly sloužit svému účelu, nebyl uspokojivý. Odrážel se tu celkový špatný stav zemědělství vůbec, jaký u nás panoval v osmnáctém a počátkem devatenáctého století. Mezi nedostatky provozovaných společných sýpek patřilo i to, že tam namnoze nebylo o uskladnění obilí dobře postaráno a že dlouhým skladováním ztrácelo samo osivo na své potřebné kvalitě. Dalším důvodem tu nepochybně by-

lo i to, že do sýpek přicházelo obilí méně hodnotné, které bylo pro tento účel pečlivě vybíráno samým poddaným.

Po obilních jámách přišel v polovině XIX. stol. neodvratný konec i kontribučenských sýpek. Rakousko-uherská vláda vydala v roce 1863 zákon o tzv. kontribučenských fondech. Týkal se zemědělství v Čechách a ve Slezsku. O rok později i na Moravě. Z obilních kontribučenských fondů vznikly fondy peněžní a z fondů kontribučenských sýpek se v Čechách ustavily hospodářské záložny a na Moravě — kontribučenské peněžní fondy. S obilím se začalo volně obchodovat, což umožnila především rychle se rozvíjející doprava.

Leč do mnohých, dříve nad obyčej bohatých obilních oblastí vkročila pádnou nohou matka revoluce a obilí se přestalo rázem dařit. Družstevní a kolchozní lány přestaly vydávat byrokratickou administrativou plánované množství obilí i přes péči "mistrů vysokých sklizní", pak přestal pršet déšť, svítit slunce a vítr přestal poslouchat partajní nařízení a to byl počátek tajných nákupů obilovin v prokletých kapitalistických zemích. Platídem se stalo zlato, jehož cena na světových burzách znatelně poklesla.

Musíme si připomenout, že za Stalina zemřelo v bolševickém Rusku hladem několik miliónů lidí, i když sýpky byly přeplněny obilím. Stovky na smrt vyhladovělých Rusů byly postříleny, když se pokoušely ze zoufalství sýpek dobýt.

Technicko-ekonomickými opatřeními stoupají rok od roku hektarové výnosy soukromě hospodařících zemědělců na Západě. A přesto jedna miliarda lidí balancuje na pokraji smrti hladem. Půl miliardy dětí neví co to je — nemít aspoň jednou hlad. Na této smutné bilanci má největší podíl neschopný systém komunistického způsobu hospodaření, který dosud ukázal přesvědčivě jednu schopnost: degradovat lidskou důstojnost!

Jan Ryba

ŽIVOTNÍ STANDART DŘÍVE A DNES

Lidem se vede přece jen lépe než před 50 roky, tvrdí týdeník Paris Match a dokládá to mnoha příklady. Jeho ekonomičtí redaktoři totiž přesně vypočítali, kolik minut respektive hodin práce musel odvést dělník — nebo vůbec pracující — v roce 1925, aby si mohl koupit kilo másla a kolik práce musí za kilo másla odvést dnešní pracující...

V roce 1925 musel dělník pracovat na to, aby si mohl koupit automobil značky Peugeot 5 CV — 609 hodin. Dnes musí na to, aby si mohl koupit podobný automobil, odpracovat jen 200 hodin.

V roce 1925 musel pracující odvést za nákup jednoho kilograma másla 6 hodin 10 minut práce a za kilo chleba 32 minut. Dnes musí na kilo másla pracovat jen 1 hodinu 40 minut a na kilo chleba 8 minut 40 vteřin.

Před 50 roky stál dělník jeden flanelový oblek 150 hodin práce a jeden pár obuvi 50 hodin. Dnes pracuje na je-

PODPORUJTE ČESKOU NÁRODNÍ ŠKOLU

den flanelový oblek 60 hodin 30 minut a na jeden pár obuvi 14 hodin.

V roce 1925 ho stála plynová kamna 60 dnů práce a lednička 14 měsíců práce. Dnešního pracujícího stojí plynová kamna 15 dnů práce a lednička 14 dnů práce.

Kilo brambor ho v roce 1925 stálo 20 minut práce a litr mléka 22 minut práce. Dnešního pracujícího stojí kilo brambor 6 minut práce a litr mléka pět minut.

A tak bychom mohli pokračovat. Jedinou výjimku v této tabulce tvoří káva. Šálek černé kávy stál pracujícího v roce 1925 3 minuty práce, dnes ho stojí 5 minut práce. Ale to je opravdu jediná výjimka. Jinak, souhlasí-li vypočty redaktorů týdeníku Paris Match, zlepšil se život dnešního člověka oproti životu člověka před 50 roky skoro nevidaně...

HRÁCH NA STĚNU

V prosinci probíhal ve Washingtonu, D. C. Mezinárodní festival filmů, natočených ženami. Celkem bylo uvedeno sedmašedesát snímků všeho druhu, mnohé z nich v americké premiéře. Veliký úspěch mělo československé zastoupení: Sedmikrásky, hraný film z roku 1966 režisérky Věry Chytilové, a experimentální snímek Mileny Jelínkové Tajný pakt. Chytilové snímek se setkal s velkým úspěchem a její jméno se navíc ocitlo v záhlaví protestní podpisové akce: přes oficiální a včasné pozvání nedostala dnes umlčená režisérka výjezdní povolení a nemohla se Mezinárodního ženského filmového festivalu v USA zúčastnit. "Protestujeme", říkalo se v přípisu, poslaném čs. vládě, "proti neochotě čsl. úřadů, které nedovolily Věře Chytilové, aby se jako čestný host účastnila Mezinárodního filmového festivalu žen, který se konal v Kennedyho kulturním středisku ve Washingtonu. Jsme přesvědčeni, že účast Věry Chytilové na tomto festivalu by byla v souladu s duchem Helsinské konference a Mezinárodního ženského roku..."

Podpisů bylo spousta, odezva z čs. míst ovšem žádná...

Ověřené překlady

z české do německé řeči a obráceně

E. NEUMANN

soudem zmocněný překladatel

4 D Ü S S E L D O R F

Düsseldorferstr. 39

Tel. (91) 35 89 60

Zájemcům o něm super 8 mm filmy nabízím z mého katalogu (podrobný zašlu na požádání)

ČERNOBÍLÉ

Procházka Prahou	93 m	DM 65,—
Pražské zahrady	42 m	DM 30,—
Zoo Praha	56 m	DM 40,—
Vánoční sen	66 m	DM 45,—
Pan Prokouk v pokušení	50 m	DM 35,—

BAREVNÉ

Jak šli nadělovat	44 m	DM 44,—
Krtek a ježek	55 m	DM 55,—
Krtek a žvýkačka	44 m	DM 44,—
Krtek v zoo	33 m	DM 33,—
Medicína	55 m	DM 55,—

Jednotlivým zájemcům i klubům dobírkou zasíla

ROSTISLAV NETOPIK

D 8013 HAAR BEI MÜNCHEN

Hans Stiessberger Str. 8, B R D